

Huisvredebreuk in een Zegveldse boerderij*)

door J.W.C. van Schaik

Op 26 juni 1654 werd Steven Cornelisz. Joncker uit Zegveld door het Hof van Utrecht levenslang verbannen uit deze provincie.

Hij had nl. zijn familie, die op een hofstede in Zegveld woonde, al enige tijd geterroriseerd.

Het was zelfs zo ver gekomen dat hij zijn vader tot driemaal toe met de vuisten had bewerkt, een keer zo erg dat de oude man „bloet spooch”.

Kort geleden had hij zijn vader ook met de voeten getrapt en zijn moeder, die te hulp snelde, „qualijck getraceerd”.

In 1653 sloeg hij, nuchter zijnde, zijn vader dermate hard met een stok dat de man enkele dagen het bed moest houden.

De oorzaak daarvan was dat de oude commentaar had op het werk van Steven.

In april 1654 sloeg hij zijn vader hard in het gezicht zodat die bont en blauw was.

Zondags vóór zijn arrestatie kwam Steven vloekende uit de Zegveldse herberg en ging hij naar het ouderlijk huis. De deur werd geopend door zijn schoonzuster. Toen Steven binnentrad riep hij: „waer is nu dien ouden schelm, nu zal ick dien ouden duyvel den hals breken”.

Hij liep naar de schoorsteen, maakte licht en ging, gewapend met een mes en een tang, op zoek naar zijn vader.

Die was inmiddels in het gezelschap van zijn schoondochter naar buiten gevlucht.

Steven ging toen naar zijn broer Aert, die nog op bed lag, en bewerkte hem met de tang, zodat die ook naar buiten vluchtte.

De volgende morgen kwamen de oom en moeie van Steven om hem, aan de overkant van het water dus op veilige afstand, berispelend toe te spreken.

Steven trok zijn mes en schraapte er dreigend mee over de aarde, waarna oom en tante snel verdwenen. Steven Joncker werd daarop gearresteerd en opgesloten in de kelders van het huis Hasenberg, een deel van het Utrechtse stadhuiscumplex.

Het Hof van Utrecht oordeelde dat hij eigenlijk de doodstraf verdiende voor deze „grouwelijcke en abominabele feijten”, maar omdat zijn vader een goed woordje voor hem deed kreeg hij gratie.

Hij werd naar het Utrechtse Paardenveld gebracht waar hij zijn symbolische straf moest ondergaan. Steven moest knielen, de borst en schouders werden ontbloot en hij werd geblinddoekt.

Daarna sloeg de scherprechter met zijn zwaard over Steven's hoofd.

De veroordeelde werd op een schip gezet om voor altijd uit de provincie en uit Zegveld te verdwijnen.

*) Gegevens ontleend aan:

Tijdschr. v. Geschiedenis, Oudheden en Statistiek van Utrecht, 6e jrg., 1840, p. 98-99.

De originele akte zou zich moeten bevinden in het Rijksarchief Utrecht, Recht. Arch. inv. nr. 98, maar werd daar door mij niet meer aangetroffen.

